

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ПОГОДЖЕНО

Протокол колегії Студентської ради РДГУ
№ 58 від 10.07.2026 р.

ПОГОДЖЕНО

Протокол Науково-технічної ради РДГУ
№ 7 від 17.07.2026 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол Вченої ради РДГУ
№ 8 від 23.07.2026 р.

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ ректора РДГУ
від 24.07.2026 р. № 147-осп/п

**ПОЛІТИКА
ВІДПОВІДАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ
В ОСВІТНІЙ, НАУКОВІЙ, ТВОРЧІЙ ТА ВИДАВНИЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Рівне, 2026

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Політика відповідального використання штучного інтелекту в освітній, науковій, творчій та видавничій діяльності Рівненського державного гуманітарного університету (далі - Політика) визначає принципи, правила, обмеження, механізми прозорості та розподіл відповідальності під час використання систем штучного інтелекту в Рівненському державному гуманітарному університеті (далі – Університет, РДГУ).

1.2. Політика спрямована на поєднання інноваційного потенціалу штучного інтелекту з дотриманням академічної доброчесності, прав людини, вимог безпеки, конфіденційності, захисту персональних даних, авторського права, професійної етики, принципів відкритої науки та суспільної довіри до результатів діяльності Університету.

1.3. Політика є складовою системи формування та забезпечення академічної доброчесності РДГУ і застосовується разом із Положенням про систему формування та забезпечення академічної доброчесності, Положенням про уповноважений орган з питань академічної доброчесності, Порядком розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності, редакційними політиками видань, правилами оцінювання та іншими внутрішніми актами Університету.

1.4. Політику розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про академічну доброчесність», «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про захист персональних даних», «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», інших актів законодавства, Статуту РДГУ, а також з урахуванням міжнародних рамкових документів і професійних рекомендацій щодо етики штучного інтелекту та дослідницької доброчесності.

1.5. Дія Політики поширюється на працівників Університету, здобувачів освіти всіх рівнів і форм здобуття освіти, вступників, докторантів, дослідників, запрошених викладачів і дослідників, членів спеціалізованих вчених рад, редакційних колегій, рецензентів, експертів, учасників конкурсів, підрядників та інших осіб, які діють від імені РДГУ або використовують його ресурси.

1.6. Політика охоплює весь життєвий цикл освітньої, наукової, творчої та видавничої діяльності, зокрема планування, пошук і систематизацію інформації, формулювання ідей та гіпотез, створення навчальних матеріалів, виконання завдань, збір і аналіз даних, програмування, моделювання, написання, переклад, редагування, візуалізацію, оцінювання, рецензування, оприлюднення, архівування та повторне використання результатів.

1.7. Політика не встановлює загальної заборони на використання штучного інтелекту. Дозволеність конкретного використання залежить від мети, характеру діяльності, рівня ризику, вимог завдання, освітньої програми, видавця, грантодавця, організатора конкурсу, договору та законодавства.

1.8. У разі суперечності між цією Політикою та законом, умовами оцінювання, конкурсу, гранту, видавничою політикою або договором застосовується вимога, що має вищу юридичну силу або встановлює суворіший належно доведений до відома учасника стандарт.

2. ТЕРМІНИ ТА СКОРОЧЕННЯ

2.1. Штучний інтелект (ШІ) – сукупність методів, моделей і програмних систем, здатних на основі даних виконувати завдання, що зазвичай потребують людського інтелекту, зокрема розпізнавання, прогнозування, класифікацію, генерування, аналіз або прийняття рекомендацій.

2.2. Генеративний штучний інтелект (ГШІ) – системи ШІ, здатні створювати текст, зображення, аудіо, відео, програмний код, моделі, дані, презентації, музичні або інші результати у відповідь на запит користувача.

2.3. Інструмент ШІ – програмний продукт, сервіс, функція або модель, що використовує технології штучного інтелекту, незалежно від того, чи є ШІ основною або вбудованою функцією такого продукту.

2.4. Результат, згенерований ШІ – текст, зображення, модель, дані, програмний код, аудіовізуальний, музичний, пластичний, цифровий або інший результат, повністю чи частково створений системою ШІ.

2.5. Делеговане завдання – конкретна дія або етап діяльності, виконання якого користувач доручив інструменту ШІ.

2.6. Суттєве використання ШІ – використання, яке впливає на зміст, аргументацію, методологію, аналіз, висновки, творчий задум, програмний код, оцінювання або інші значущі характеристики кінцевого результату.

2.7. Технічне використання ШІ – використання для виправлення правопису, технічного форматування, транскрибування, підвищення доступності або іншої допоміжної операції, що не створює нового змісту та не змінює суті авторського результату.

2.8. Людський нагляд – постійна спроможність людини розуміти роль інструменту, перевіряти проміжні й кінцеві результати, виправляти їх, відхиляти або припиняти використання ШІ та нести відповідальність за наслідки.

2.9. Декларація використання ШІ – стандартизоване розкриття інформації про інструмент, його версію, дату або період використання, делеговані завдання, обсяг людського контролю та спосіб перевірки результатів.

2.10. Недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом, вживається у значенні, визначеному Законом України «Про академічну доброчесність».

2.11. Інші терміни вживаються у значеннях, установлених законодавством і внутрішніми актами РДГУ.

3. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ

3.1. Метою Політики є створення умов для відповідального, прозорого, безпечного, справедливого та педагогічно доцільного використання ШІ, розвитку ШІ-компетентності університетської спільноти й запобігання недоброчесним або шкідливим практикам.

3.2. Основними завданнями Політики є:

- визначення зрозумілих правил дозволеного, обмеженого та забороненого використання ШІ;
- забезпечення прозорого розкриття суттєвого внеску ШІ;
- підтримка людської авторської, професійної та академічної відповідальності;
- захист персональних, конфіденційних, службових і дослідницьких даних;
- запобігання фабрикації, фальсифікації, плагіату, приписуванню авторства, недоброчесному оцінюванню та іншим порушенням;
- підвищення якості освіти, досліджень, творчості та видавничої діяльності;
- забезпечення рівності, інклюзії та недискримінації;
- формування навичок критичного оцінювання результатів ШІ та усвідомлення його обмежень;
- розроблення процедур оцінювання ризиків, погодження винятків, моніторингу й оновлення правил.

3.3. Використання ШІ в РДГУ ґрунтується на таких принципах:

- **людська відповідальність** – остаточне рішення та відповідальність за зміст, точність, законність і наслідки завжди належать людині; ШІ не може бути автором, співавтором, рецензентом або суб'єктом відповідальності;
- **прозорість** – суттєве використання ШІ підлягає зрозумілому та достатньому розкриттю;
- **ретельність і перевірюваність** – результати ШІ критично перевіряються за незалежними джерелами, даними, розрахунками або експертним судженням;
- **академічна доброчесність** – ШІ не використовується для приховування авторства, фальсифікації, фабрикації, плагіату, несамотійного виконання або обходу правил оцінювання;

- **пропорційність** – рівень контролю та вимоги до розкриття відповідають ризику й впливу використання;
- **конфіденційність і мінімізація даних** – до систем передаються лише необхідні дані з урахуванням їхнього правового режиму та умов сервісу;
- **повага до інтелектуальної власності** – дотримуються права авторів, ліцензійні умови, право на ім'я, зображення, голос та інші немайнові права;
- **справедливість і недискримінація** – користувачі виявляють та мінімізують алгоритмічні упередження і не допускають дискримінаційних наслідків;
- **людський нагляд** – критичні рішення не передаються ШІ без змістовного контролю компетентної людини;
- **безпека** – використання не повинно створювати неприйнятних кібербезпекових, репутаційних, фізичних, психологічних або правових ризиків;
- **інклюзія та доступність** – асистивне використання може застосовуватися для забезпечення рівних можливостей із збереженням оцінювання заявлених результатів навчання;
- **відтворюваність** – у дослідженнях і значущих творчих або аналітичних процесах зберігається достатня інформація для розуміння ролі ШІ;
- **сталий розвиток** – за можливості обираються доцільні та ресурсно ефективні способи використання цифрової інфраструктури.

4. РІВНІ ТА РЕЖИМИ ВИКОРИСТАННЯ ШІ

4.1. Для визначення вимог до дозволу, контролю і декларування застосовуються такі рівні використання:

4.1.1. Технічне та асистивне використання – правопис, пунктуація, форматування, транскрибування, субтитрування, перетворення формату, підтримка доступності, пошук помилок у власному тексті без створення нового змісту. Зазвичай не потребує окремого декларування, якщо інше не визначено завданням, видавцем або внутрішнім актом.

4.1.2. Допоміжне інтелектуальне використання – мозковий штурм, побудова плану, генерація запитань, мовне редагування, переклад, пояснення, приклади, пропозиції до коду або дизайну. Потребує критичної перевірки, а за впливу на кінцевий результат – декларування.

4.1.3. Суттєве використання – генерування або істотне перетворення тексту, коду, зображень, музики, відео, аналізу, моделей, даних, висновків, рецензій чи інших змістових результатів. Потребує чіткого дозволу в освітній діяльності, обов'язкового людського контролю та декларації.

4.1.4. Високоризикове використання – застосування, яке впливає на вступ, оцінювання, атестацію, кадрові рішення, дисциплінарні процедури, роботу з чутливими даними, дослідження за участю людини або може істотно вплинути на права, безпеку чи репутацію особи. Допускається лише на підставі законної мети, оцінки ризику, визначених гарантій та змістовного людського рішення.

4.1.5. Заборонене використання – практики, прямо заборонені цією Політикою, законом, умовами завдання, конкурсу, договору, видавничою політикою або рішенням уповноваженого органу.

4.2. В Університеті викладач визначає один із режимів: «використання ШІ заборонено», «використання обмежено», «використання дозволено з декларуванням» або «використання є обов'язковою частиною завдання».

4.3. Якщо режим не зазначено, під час контрольного оцінювання суттєве використання ШІ вважається недозволеним. Під час звичайної навчальної роботи здобувач до суттєвого використання ШІ має отримати погодження викладача та подати декларацію.

4.4. Технічне використання, необхідне для доступності особи з особливими освітніми потребами, не вважається недозволеною допомогою, якщо воно не підміняє компетентність, що є предметом оцінювання, та погоджене відповідно до індивідуальних потреб.

5. РОЛІ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

5.1. Вчена рада РДГУ затверджує Політику та її зміни, визначає стратегічні засади, розглядає результати моніторингу й забезпечує узгодженість внутрішніх актів.

5.2. Ректор забезпечує організаційні, кадрові, технічні та інформаційні умови реалізації Політики, визначає відповідальні структурні підрозділи та вводить внутрішні акти в дію.

5.3. Уповноважений орган/уповноважена особа з питань академічної доброчесності:

- надає методичні роз'яснення щодо доброчесного використання ШІ;
- бере участь у моніторингу ризиків і практик;
- розглядає повідомлення про можливе недоброчесне використання ШІ відповідно до встановленого Порядку;
- узагальнює практику та вносить пропозиції щодо оновлення Політики;
- не здійснює автоматичного встановлення порушень на підставі результатів детекторів ШІ.

5.4. Керівники факультетів, кафедр, наукових, творчих, видавничих та інших підрозділів забезпечують ознайомлення працівників і здобувачів, розробляють предметні рекомендації, організовують навчання та контролюють дотримання Політики у межах компетенції.

5.5. Структурний підрозділ, відповідальний за інформаційні технології, консультує щодо захисту даних і кібербезпеки, проводить або координує оцінювання технічних ризиків, формує рекомендації щодо схвалених, обмежених або заборонених інструментів.

5.6. Бібліотека та інші визначені підрозділи сприяють розвитку інформаційної грамотності, академічного письма, перевірки джерел, коректного цитування та прозорого декларування внеску ШІ.

5.7. Викладачі та розробники освітніх компонентів:

- чітко визначають режим використання ШІ у силабусі, завданні або інструкції;
- пояснюють, які результати навчання оцінюються та яку допомогу дозволено;
- проєктують автентичні завдання, що дають змогу оцінити особистий внесок здобувача;
- не використовують ШІ як єдину підставу для оцінки, звинувачення або санкції;
- забезпечують розумні альтернативи, якщо доступ до інструмента є нерівним або його використання суперечить потребам доступності.

5.8. Дослідники, автори, творчі працівники, редактори, рецензенти та експерти самостійно перевіряють результати ШІ, забезпечують прозорість, дотримуються конфіденційності та несуть повну відповідальність за кінцевий результат.

5.9. Здобувачі освіти зобов'язані з'ясувати режим використання ШІ, дотримуватися умов завдання, зберігати за потреби докази процесу виконання, декларувати суттєве використання та бути готовими пояснити власний внесок.

6. ВИКОРИСТАННЯ ШІ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

6.1. ШІ може застосовуватися для підготовки навчальних матеріалів, адаптації пояснень, створення прикладів, симуляцій, тестових завдань, візуалізацій, перекладу, підтримки доступності та персоналізації навчання за умови перевірки викладачем точності, відповідності програмі, вікової доцільності та відсутності дискримінаційного змісту.

6.2. Матеріали, створені з використанням ШІ, перед використанням у навчанні перевіряються на достовірність фактів, коректність термінології, наявність вигаданих джерел, порушення авторських прав, небезпечні або упереджені рекомендації.

6.3. Викладач не передає до публічних сервісів персональні дані здобувачів, оцінки, медичну інформацію, неопубліковані роботи, записи занять або інші матеріали з обмеженим доступом без належної правової підстави та гарантій захисту.

6.4. Автоматизовані рекомендації можуть допомагати викладачеві, але остаточне оцінювання, зворотний зв'язок і рішення, що впливають на права здобувача, приймає компетентна людина.

6.5. Для кожного істотного завдання викладач повідомляє: дозволені й заборонені інструменти, допустимі способи використання, вимогу до декларації, можливість спільної роботи, перелік доказів процесу та наслідки недотримання правил.

6.6. Під час усних і письмових іспитів, контрольних робіт, атестації та інших контрольованих заходів використання ШІ заборонене, якщо його прямо не дозволено умовами оцінювання.

6.7. Для перевірки особистого внеску можуть застосовуватися усний захист, співбесіда, демонстрація етапів роботи, чернетки, журнали версій, репозиторії коду, рефлексивні звіти, практичне відтворення або інші педагогічно обґрунтовані способи.

6.8. Результати програм, що прогнозують використання ШІ, мають імовірнісний характер, можуть бути хибними та не є самостійним доказом порушення. Вони можуть бути лише сигналом для додаткової змістовної перевірки з дотриманням установленої процедури.

7. ВИКОРИСТАННЯ ШІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ

7.1. Здобувач може використовувати ШІ лише в межах режиму, визначеного викладачем, освітньою програмою, правилами практики, кваліфікаційної роботи, конкурсу або атестації.

7.2. Дозволене використання не звільняє здобувача від обов'язку розуміти матеріал, перевіряти результат, самостійно формулювати позицію та демонструвати заявлені результати навчання.

7.3. Здобувач не повинен подавати згенерований результат як власний без розкриття факту використання ШІ, а також не повинен використовувати ШІ для створення вигаданих фактів, посилань, даних, цитат, результатів експериментів, спостережень або практики.

7.4. У кваліфікаційних, курсових, наукових, творчих роботах і звітах про практику суттєве використання ШІ декларується у тексті роботи або супровідних матеріалах. За рішенням кафедри до роботи може додаватися журнал використання ШІ.

7.5. ШІ не є науковим або інформаційним джерелом, що замінює перевірку першоджерел. Твердження, дані й посилання, запропоновані ШІ, перевіряються за доступними надійними джерелами.

7.6. Під час роботи з програмним кодом здобувач зобов'язаний розуміти, пояснювати, тестувати й перевіряти безпеку використаного коду, дотримуватися ліцензій і не передавати до зовнішніх сервісів секрету доступу, ключі, персональні дані або закритий код.

7.7. Асистивне використання ШІ особами з особливими освітніми потребами погоджується так, щоб одночасно забезпечити доступність і достовірне оцінювання компетентності, що формується.

8. ВИКОРИСТАННЯ ШІ В НАУКОВІЙ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

8.1. Використання ШІ в дослідженнях допускається на етапах концептуалізації, пошуку й систематизації літератури, планування, моделювання, програмування, збору, очищення та аналізу даних, візуалізації, написання, перекладу, редагування та поширення, якщо це відповідає методології, етичним вимогам, договору і правилам грантодавця або видавця.

8.2. Дослідник зобов'язаний оцінити ризики стохастичності, галюцинацій, упередженості, непрозорості моделі, зміни версій, втрати відтворюваності, витоку даних і порушення прав інтелектуальної власності.

8.3. Суттєве використання ШІ описується у методології, розділі про інструменти, подяках або окремій декларації. Опис має бути достатнім для розуміння того, які завдання були делеговані та як людина перевіряла результат.

8.4. У разі методологічно значущого використання зберігаються назва і версія моделі, дата доступу, основні промпти або шаблони запитів, налаштування, опис вхідних даних, критерії відбору й перевірки результатів, якщо це не порушує конфіденційність або права третіх осіб.

8.5. Синтетичні дані, зображення або інші штучно створені матеріали чітко позначаються. Заборонено подавати їх як емпіричні дані, реально зафіксовані події, висловлювання чи результати спостереження.

8.6. У дослідженнях за участю людини, роботі з персональними, медичними, біометричними, службовими або іншими чутливими даними застосування зовнішніх систем ШІ допускається лише після оцінки правової та етичної допустимості, мінімізації даних, належного інформування й, коли потрібно, погодження відповідного органу з етики досліджень.

8.7. ШІ не може бути зазначений автором або співавтором. Авторство визначається за реальним інтелектуальним внеском людей, які можуть нести відповідальність за твір.

8.8. Усі бібліографічні посилання, цитати, факти, статистика та програмні залежності, запропоновані ШІ, перевіряються автором. Непереверені або вигадані посилання не допускаються.

8.9. Використання ШІ у грантових заявках, звітах і матеріалах партнерів здійснюється з дотриманням правил конфіденційності, умов конкурсу, договорів та обмежень на передачу інформації третім сторонам.

9. ВИКОРИСТАННЯ ШІ У ТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

9.1. ШІ може використовуватися для пошуку творчих ідей, ескізування, композиційних експериментів, генерації або трансформації зображень, музики, аудіо, відео, текстів, сценічних, дизайнерських та інших матеріалів за умови збереження визначального людського творчого внеску, якщо інше не передбачено умовами завдання або конкурсу.

9.2. Автор або виконавець розкриває вид і ступінь використання ШІ, зокрема етапи, на яких він застосовувався, характер згенерованого матеріалу та обсяг подальшого людського опрацювання.

9.3. Забороняється без законної підстави створювати або поширювати матеріали, що імітують зовнішність, голос, стиль виконання або інші впізнавані ознаки конкретної особи, вводять аудиторію в оману щодо реальності події чи авторства або порушують честь, гідність і права людини.

9.4. Користувач перевіряє ліцензійні умови інструмента, допустимість комерційного або публічного використання результату, наявність елементів творів третіх осіб і можливість належного маркування.

9.5. У творчих конкурсах, виставках, концертах, фестивалях, портфоліо й атестаційних роботах правила використання ШІ визначаються завчасно та є однаковими для всіх учасників відповідної категорії.

9.6. Під час оцінювання творчого результату враховуються авторський задум, самостійність, майстерність, критичний вибір, трансформація матеріалу та здатність пояснити процес, а не лише технічна якість згенерованого продукту.

10. ВИКОРИСТАННЯ ШІ У ВИДАВНИЧІЙ, РЕДАКЦІЙНІЙ, РЕЦЕНЗІЙНІЙ ТА ЕКСПЕРТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

10.1. Наукові видання, видавничі підрозділи та репозитарій РДГУ оприлюднюють вимоги до використання й декларування ШІ для авторів, редакторів і рецензентів.

10.2. Автори декларують суттєве використання ШІ у рукописі, переважно в окремому розділі перед списком використаних джерел або в іншому місці, визначеному редакційною політикою.

10.3. ШІ не зазначається автором або співавтором. Повну відповідальність за оригінальність, точність, джерела, етику, висновки та остаточний текст несуть люди-автори.

10.4. Редактор або рецензент не завантажує неопублікований рукопис, заявку, звіт, дисертацію, персональні дані чи інші конфіденційні матеріали до публічного сервісу ШІ без чіткого дозволу власника матеріалу, належної правової підстави та гарантій нерозголошення й обробки даних.

10.5. Використання ШІ для мовного редагування, технічної перевірки, пошуку потенційних проблем або підготовки допоміжних матеріалів не може замінити професійне судження редактора, рецензента чи експерта.

10.6. Рішення про прийняття, відхилення, рекомендацію до друку, присудження, оцінювання або інший значущий висновок не може ґрунтуватися виключно на автоматизованому результаті.

10.7. Редакція може вимагати від автора уточнення декларації, надання пояснень, перевірку джерел, виправлення, відкликання або інші дії відповідно до редакційної політики та законодавства.

10.8. Результати ШІ, використані для створення ілюстрацій, обкладинок, схем, аудіовізуальних або промоційних матеріалів, маркуються у спосіб, достатній для прозорого інформування аудиторії, якщо їхній внесок є суттєвим.

11. ВИМОГИ ДО ПРОЗОРОСТІ ТА ДЕКЛАРУВАННЯ

11.1. Розкриття має бути правдивим, конкретним, пропорційним внеску ШІ та зрозумілим для викладача, рецензента, редактора, читача або іншої особи, яка оцінює результат.

11.2. Декларація містить щонайменше:

- назву інструмента, постачальника, модель або версію, якщо відомі;
- дату або період використання;
- етапи та конкретні завдання, делеговані ШІ;
- характер і обсяг внеску у кінцевий результат;
- способи людської перевірки, редагування або відтворення;
- підтвердження повної відповідальності автора за результат.

11.3. Для уніфікації може застосовуватися таксономія GAIDeT (Generative AI Delegation Taxonomy) або інший рекомендований РДГУ стандарт розкриття внесків ШІ.

11.4. Декларація розміщується:

- у навчальній роботі - у визначеному викладачем місці або як додаток;
- у курсовій, кваліфікаційній чи дисертаційній роботі - перед списком використаних джерел, у методологічному розділі або в окремому додатку;
- у науковій публікації - відповідно до вимог видання, переважно перед списком джерел або в розділі про методи чи подяки;
- у творчому результаті - в описі, програмі, експлікації, титрах, метаданих або супровідній декларації;
- у видавничому або експертному процесі - у внутрішньому записі або повідомленні відповідальному редактору чи органу.

11.5. Технічні функції, які не вплинули на зміст і не створили нового результату, можуть не декларуватися, якщо інше не встановлено конкретними правилами.

11.6. Навмисне приховування суттєвого використання ШІ або подання згенерованого результату як власного розглядається як можливе порушення академічної доброчесності та підлягає процедурі встановлення факту порушення.

12. ДАНІ, КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ, КІБЕРБЕЗПЕКА ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

12.1. До публічних або неконтрольованих систем ШІ заборонено завантажувати без належної правової підстави й захисних гарантій:

- персональні, медичні, біометричні або інші чутливі дані;
- відомості з обмеженим доступом, службову, комерційну або професійну таємницю;
- неопубліковані рукописи, дисертації, рецензії, грантові заявки, звіти та матеріали партнерів;
- облікові дані, паролі, токени, ключі доступу, внутрішній код або конфігурації систем;

- дані учасників досліджень, якщо інформована згода та етичне погодження не охоплюють таку обробку;
- матеріали третіх осіб, передача яких суперечить договору, ліцензії або авторському праву.

12.2. Перед використанням інструмента користувач оцінює умови сервісу, місце й строк зберігання даних, можливість їх використання для навчання моделей, доступ третіх сторін, процедуру видалення, вікові обмеження та правовий режим згенерованих результатів.

12.3. За можливості застосовуються схвалені Університетом корпоративні або локальні інструменти з належними гарантіями захисту. Передавання даних мінімізується, персональні відомості деперсоніфікуються або псевдонімізуються.

12.4. Користувач не повинен вважати згенерований результат вільним від прав третіх осіб. Перед оприлюдненням перевіряються походження матеріалу, умови ліцензії, можливі текстові, візуальні, музичні або програмні запозичення.

12.5. Використання імені, зображення, голосу, виконання або персонального стилю конкретної особи здійснюється з дотриманням законодавства, етики, згоди та правил Університету.

12.6. У разі підозри на витік даних, компрометацію облікового запису або інцидент кібербезпеки користувач негайно припиняє використання інструмента та повідомляє визначений Університетом підрозділ.

13. ЯКІСТЬ, ПЕРЕВІРКА ТА ВІДТВОРЮВАНІСТЬ

13.1. Користувач враховує, що результати ШІ можуть бути помилковими, непослідовними, застарілими, вигаданими, неповними, упередженими або залежними від формулювання запиту та версії моделі.

13.2. Перевірка здійснюється за допомогою первинних і надійних джерел, повторних розрахунків, тестів, альтернативних методів, експертної оцінки, аналізу даних і логічної перевірки.

13.3. Для програмного коду обов'язковими є тестування, аналіз безпеки, перевірка ліцензій, документація залежностей та оцінка можливих вразливостей.

13.4. Для перекладу, узагальнення та редагування перевіряється збереження смислу, термінології, цитат, фактичних даних, стилістичних і культурних особливостей.

13.5. Для аналізу даних документуються операції очищення, перетворення, класифікації та інтерпретації, а висновки не виходять за межі якості та репрезентативності даних.

13.6. Якщо повна відтворюваність неможлива через закритість моделі або зміну сервісу, це обмеження чітко зазначається.

14. НЕДОПУСТИМЕ ТА ЗАБОРОНЕНЕ ВИКОРИСТАННЯ

14.1. Забороняється:

- оприлюднювати або подавати згенеровані ШІ результати як власні без належного розкриття;
- використовувати ШІ для несамостійного виконання завдання, якщо це заборонено умовами;
- фабрикувати або фальсифікувати дані, факти, джерела, цитати, результати досліджень, практики, експериментів або оцінювання;
- створювати неправдиві документи, сертифікати, рецензії, відгуки, підписи, записи участі чи інші матеріали, що вводять в оману;
- зазначати систему ШІ автором, співавтором або особою, відповідальною за результат;
- передавати конфіденційні чи персональні дані до сервісів без правової підстави та належного захисту;
- використовувати ШІ для автоматичного остаточного оцінювання або прийняття рішень, що істотно впливають на права особи, без змістовного людського контролю;

- використовувати детектори ШІ як єдиний доказ порушення;
- створювати дискримінаційний, принизливий, насильницький, шахрайський або інший незаконний контент;
- створювати оманливі синтетичні зображення, аудіо чи відео реальних осіб без належного маркування та правової підстави;
- обходити технічні засоби контролю, правила доступу, ліцензійні обмеження або заходи кібербезпеки;
- використовувати ШІ для рецензування, експертизи або оцінювання конфіденційних матеріалів без дозволу та гарантій нерозголошення;
- покладатися на результати ШІ без критичної перевірки в ситуаціях, де помилка може спричинити істотну шкоду.

14.2. Перелік не є вичерпним, якщо інше використання заборонене законом, умовами завдання, договором, конкурсом, грантодавцем, видавцем або рішенням компетентного органу.

15. ШІ В ОЦІНЮВАННІ ТА ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ

15.1. ШІ може застосовуватися як допоміжний інструмент для формування чернеток завдань, рубрик, технічного аналізу, виявлення аномалій або підготовки рекомендацій, але не замінює професійне судження викладача, комісії, редактора, експерта чи керівника.

15.2. Особа, відповідальна за рішення, перевіряє релевантність критеріїв, точність результату, відсутність дискримінації та відповідність правилам, а також може пояснити логіку кінцевого рішення.

15.3. Здобувач або інша особа має право знати, що ШІ суттєво використовувався під час оцінювання чи підготовки рішення, якщо це не суперечить закону, та має право на перегляд рішення людиною.

15.4. Для високоризикового використання проводиться попередня оцінка впливу, визначаються відповідальна особа, джерела даних, критерії, порядок перевірки, можливість оскарження, строки зберігання та заходи захисту.

16. КОМПЕТЕНТНОСТІ, НАВЧАННЯ, ІНКЛЮЗІЯ ТА РІВНИЙ ДОСТУП

16.1. Університет організовує регулярне навчання з основ функціонування ШІ, академічної доброчесності, промпт-грамотності, перевірки джерел, управління даними, авторського права, конфіденційності, упереджень, безпеки та декларування.

16.2. Базові компетентності формуються у всіх здобувачів і працівників, які використовують ШІ. Поглиблене навчання передбачається для викладачів, керівників досліджень, редакторів, рецензентів, експертів, адміністраторів систем і членів уповноважених органів.

16.3. Університет прагне забезпечити справедливий доступ до дозволених інструментів або педагогічно рівноцінні альтернативи, щоб платний доступ, технічні умови чи інвалідність не створювали необґрунтованої переваги або перешкоди.

16.4. Асистивні технології можуть використовуватися для читання, письма, перекладу, комунікації, сприйняття аудіовізуальної інформації та інших потреб доступності, якщо це не підміняє оцінювану компетентність.

17. ОЦІНКА РИЗИКІВ, СХВАЛЕНІ ІНСТРУМЕНТИ ТА ВИНЯТКИ

17.1. До впровадження інструмента для систематичного або високоризикового використання оцінюються: мета, категорії користувачів, дані, умови постачальника, безпека, точність, упередження, доступність, авторські права, можливість людського контролю, журналювання й припинення використання.

17.2. Університет може вести та оприлюднювати перелік рекомендованих, дозволених з обмеженнями і заборонених інструментів. Відсутність інструмента в переліку не означає автоматичного дозволу для роботи з даними обмеженого доступу.

17.3. Запит на виняток із вимог Політики подається письмово керівником проєкту, підрозділу, викладачем, редактором або іншою відповідальною особою за формою додатка. Запит містить мету, обсяг, строк, дані, ризики, правові підстави та компенсувальні заходи.

17.4. Виняток погоджується компетентним органом або посадовою особою, визначеною наказом ректора. Виняток не може дозволяти дію, прямо заборонену законом, та може бути відкликаний у разі зміни ризиків або порушення умов.

18. МОНІТОРИНГ, АУДИТ ТА РЕАГУВАННЯ НА ПОРУШЕННЯ

18.1. Реалізація Політики підлягає регулярному моніторингу. Аналізуються практики використання, потреби у навчанні, інциденти, скарги, зміни законодавства, рекомендації видавців і грантодавців, розвиток технологій та результати опитувань.

18.2. Моніторинг і аудит проводяться пропорційно, прозоро та з дотриманням приватності. Приховане масове спостереження, необґрунтований збір промптів або автоматичне профілювання користувачів не допускаються.

18.3. Повідомлення про можливе порушення подається і розглядається відповідно до Порядку розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності в РДГУ.

18.4. Факт порушення встановлюється уповноваженим органом або уповноваженою особою за належною процедурою, з дотриманням презумпції академічної доброчесності, права на пояснення, дослідження доказів, співмірності та оскарження.

18.5. Результати детекторів ШІ, автоматизовані оцінки стилю або схожості не мають наперед установлені сили й оцінюються лише у сукупності з іншими перевірюваними доказами.

18.6. За встановлене недоброчесне використання результатів, згенерованих ШІ, та інші пов'язані порушення застосовуються заходи реагування, визначені законом і внутрішніми актами РДГУ.

18.7. Добровільне своєчасне виправлення помилки, повне розкриття обставин, співпраця та відсутність істотної шкоди можуть враховуватися під час визначення співмірного заходу реагування, якщо закон не встановлює безальтернативної санкції.

19. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

19.1. Політика набирає з дня його введення наказом ректора РДГУ.

19.2. Політика, форми декларацій, рекомендації, перелік схвалених інструментів та інші матеріали оприлюднюються на офіційному вебсайті Університету.

19.3. Підрозділи можуть розробляти деталізовані настанови з урахуванням особливостей спеціальності, виду мистецтва, дослідницької галузі, освітнього компонента або видання. Такі настанови не можуть суперечити цій Політиці та мають бути завчасно доведені до відома користувачів.

19.4. Політика переглядається у разі зміни законодавства, істотної зміни технологій або виявлення нових ризиків. Моніторинг актуальності здійснюється не рідше одного разу на рік.

19.5. Питання, не врегульовані цією Політикою, вирішуються відповідно до законодавства та інших внутрішніх актів РДГУ.

Додаток 1

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

1. Автор(и) / виконавець(ці): _____.
2. Назва академічного твору або навчальної роботи: _____.
3. Інструмент(и) ШІ, розробник, модель або версія: _____.
4. Дата або період використання: _____.
5. Етапи та конкретні завдання, делеговані ШІ:
 - ☐ пошук і систематизація інформації;
 - ☐ генерування ідей або плану;
 - ☐ мовне редагування або переклад;
 - ☐ аналіз даних або моделювання;
 - ☐ програмування;
 - ☐ створення зображень, аудіо, відео чи інших матеріалів;
 - ☐ інше: _____.
6. Короткий опис методики використання, налаштувань або суттєвих запитів: _____.

7.	Спосіб	перевірки	результатів	ШІ:
_____.				

8. Підтверджую, що всі результати використання ШІ критично перевірені, належно відредаговані та, за потреби, підтверджені незалежними джерелами. ШІ не зазначено як автора. Повну відповідальність за зміст, достовірність, оригінальність, дотримання прав інтелектуальної власності та захист даних несе автор або колектив авторів.

Дата: _____ Підпис(и): _____

Додаток 2

МАТРИЦЯ РЕЖИМІВ ВИКОРИСТАННЯ ІІІ

Рівень	Типові приклади	Дозвіл	Декларування	Контроль
Технічне	Правопис, форматування, транскрибування, субтитри, доступність без зміни змісту	Зазвичай дозволено	Не потрібно, якщо інше не визначено	Перевірка коректності
Допоміжне	Ідеї, план, пояснення, переклад, мовне редагування, пропозиції до коду	Дозволено в межах завдання	Потрібне, якщо вплинуло на результат	Критична перевірка людиною
Суттєве	Генерування тексту, коду, зображень, музики, аналізу, моделей, даних	В освіті лише за прямим дозволом	Обов'язкове	Перевірка, редагування, підтвердження джерел
Високоризикове	Оцінювання, вступ, кадрові або дисциплінарні рішення, чутливі дані	Лише після оцінки ризику й погодження	Обов'язкове внутрішнє документування	Змістовне рішення компетентної людини
Заборонене	Приховування внеску, фабрикація, витік даних, обхід контролю, автоматична санкція	Не дозволяється	Не застосовується	Припинення використання та реагування

Додаток 3

ЧЕК-ЛИСТ ДЛЯ ВИКЛАДАЧА ПІД ЧАС ПРОЄКТУВАННЯ ЗАВДАННЯ

- ☐ Чи визначено результат навчання, який має продемонструвати здобувач?
- ☐ Чи зазначено режим використання ШІ та дозволені інструменти?
- ☐ Чи пояснено, які дії вважаються суттєвим використанням?
- ☐ Чи встановлено форму декларації та докази процесу виконання?
- ☐ Чи має завдання автентичні, контекстні або персоналізовані елементи?
- ☐ Чи передбачено усний захист, демонстрацію, чернетки або версійність за потреби?
- ☐ Чи не створює завдання нерівності через платний доступ або технічні обмеження?
- ☐ Чи передбачено доступні альтернативи та розумне пристосування?
- ☐ Чи захищені персональні та конфіденційні дані?
- ☐ Чи не планується використання детектора ШІ як єдиного доказу?
- ☐ Чи перевірено матеріали, створені ШІ, на факти, джерела, упередження й авторські права?
- ☐ Чи зрозуміло описано наслідки недотримання правил і порядок розгляду сумнівів?

Додаток 4

ЧЕК-ЛИСТ ДЛЯ ДОСЛІДНИКА, АВТОРА, РЕДАКТОРА АБО ТВОРЧОГО ПРАЦІВНИКА

- ☐ Чи дозволяють використання ШІ правила проєкту, видавця, конкурсу або договору?
- ☐ Чи визначено конкретну мету та пропорційність використання?
- ☐ Чи не передаються персональні, конфіденційні або неопубліковані матеріали?
- ☐ Чи перевірено умови сервісу, ліцензію та права на результат?
- ☐ Чи перевірено всі факти, цитати, джерела, дані та розрахунки?
- ☐ Чи перевірено наявність упереджень, дискримінаційного або небезпечного змісту?
- ☐ Чи задокументовано модель, версію, дату, основні завдання і спосіб перевірки?
- ☐ Чи позначено синтетичні дані, зображення, аудіо або відео?
- ☐ Чи не зазначено ШІ автором або співавтором?
- ☐ Чи підготовлено декларацію у належному місці?
- ☐ Чи може людина пояснити й відтворити ключові рішення та висновки?
- ☐ Чи збережено необхідні журнали, код, дані або промпти відповідно до плану управління даними?

Додаток 5
ЗАПИТ НА ВИНЯТОК З ВИМОГ ПОЛІТИКИ

Заявник, посада / статус	
Підрозділ, освітній компонент, проєкт або видання	
Інструмент ШІ, постачальник, модель / версія	
Мета та обґрунтування винятку	
Строк і сфера застосування	
Категорії даних, що оброблятимуться	
Персональні конфіденційні дані або	☐ ні ☐ так, зазначити: _____
Оцінені ризики	
Компенсувальні заходи та людський контроль	
Спосіб прозорого розкриття	
Відповідальна особа	
Додані матеріали	

Дата _____ Підпис _____

Рішення: ☐ погоджено ☐ погоджено з умовами ☐ відмовлено

Умови / обґрунтування:

Посада, ПІБ, підпис _____ Дата _____